

Holdninger til jøder og muslimer i Norge 2024

INNLEDNING

Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter (HL-senteret) gjennomførte i perioden 19. januar 2. februar 2024 en kartlegging av holdninger til jøder og muslimer i Norge. Hensikten var å finne ut om nordmenns holdninger til jøder og muslimer har endret seg etter Hamas' terrorangrep mot Israel 7. oktober 2023 og den etterfølgende krigen i Gaza. Målgruppen for undersøkelsen var den norske befolkningen over 18 år. Det endelige utvalget består av 1031 respondenter.

Prosjektleder for kartleggingen har vært Vibeke Moe, forsker ved HL-senteret. Prosjektgruppen forøvrig har bestått av Claudia Lenz og Cora Alexa Døving, forskere ved HL-senteret, Werner Bergmann, Center for Research on Antisemitism at the Technical University of Berlin, Ottar Hellevik, professor emeritus ved UiO, Christhard Hoffmann, professor emeritus UiB og Irene Levin, professor emerita, Oslo Met.

Intervjuundersøkelsen var en forkortet versjon av HL-senterets tidligere holdningsundersøkelser, med enkelte nye spørsmål som tok opp krigen i Gaza og terrorangrepet 7. oktober i 2023. Som ved de tidligere undersøkelsene (2011, 2017 og 2022) ble tre ulike aspekter (dimensjoner) av holdninger kartlagt: 1. sosial avstand (syn på naboskap og vennskap), 2. følelser (sympati, motvilje) og 3. fordommer (støtte til ulike stereotypiske forestillinger). For hver av disse er det laget indekser der svarene på flere spørsmål kombineres. Indeksene er konstruert på samme måte som før, hvilket muliggjør en analyse av utvikling over tid. Disse tre delindeksene blir kombinert i samleindekser for antisemittisme og muslimfiendtlighet. Hvilke spørsmål som inngår i indeksene og hvordan de er konstruert, er beskrevet i rapporten fra 2022, som er tilgjengelig fra [HL-senterets nettside](#). I denne rapporten er også resultatene fra de tidligere holdningsundersøkelsene presentert, inkludert resultater fra egne undersøkelser av holdninger og erfaringer blant jøder og muslimer i Norge. I 2022 ble det i tillegg gjennomført en egen kartlegging av holdninger blant norske ungdommer. I tillegg til de kvantitative intervjuundersøkelsene ble det i 2017 og 2022 gjennomført egne kvalitative studier som gir et verdifullt supplement til de statistiske analysene. Resultatene fra de to første rundene (2011 og 2017) er presentert for et internasjonalt publikum i boken [The Shifting Boundaries of Prejudice: Antisemitism and Islamophobia in Contemporary Norway](#), utgitt på Scandinavian University Press i 2020 og med gratis tilgjengelig nettgave.

Datainnsamlingen for den foreliggende undersøkelsen ble gjennomført av Verian (tidligere Kantar og TNS Gallup) på utvalg trukket fra et webpanel (GallupPanelet). Totalt ble 4705 personer invitert til å delta. Av disse besvarte 1031, noe som utgjør 21,9 % av det inviterte bruttoutvalget. Resultatene er veid i forhold til kjønn, alder og bosted slik at sammensetningen samsvarer med befolkningens. Nedenfor følger hovedfunn fra undersøkelsen i 2024. Første del av dette bakgrunnsnotatet

omhandler resultatene for holdninger til jøder, del to viser resultatene for holdninger til muslimer og del tre resultatene for de deler av undersøkelsen som tok opp den israelsk-palestinske konflikten. Tabellene for alle resultatene finnes i vedlegget.

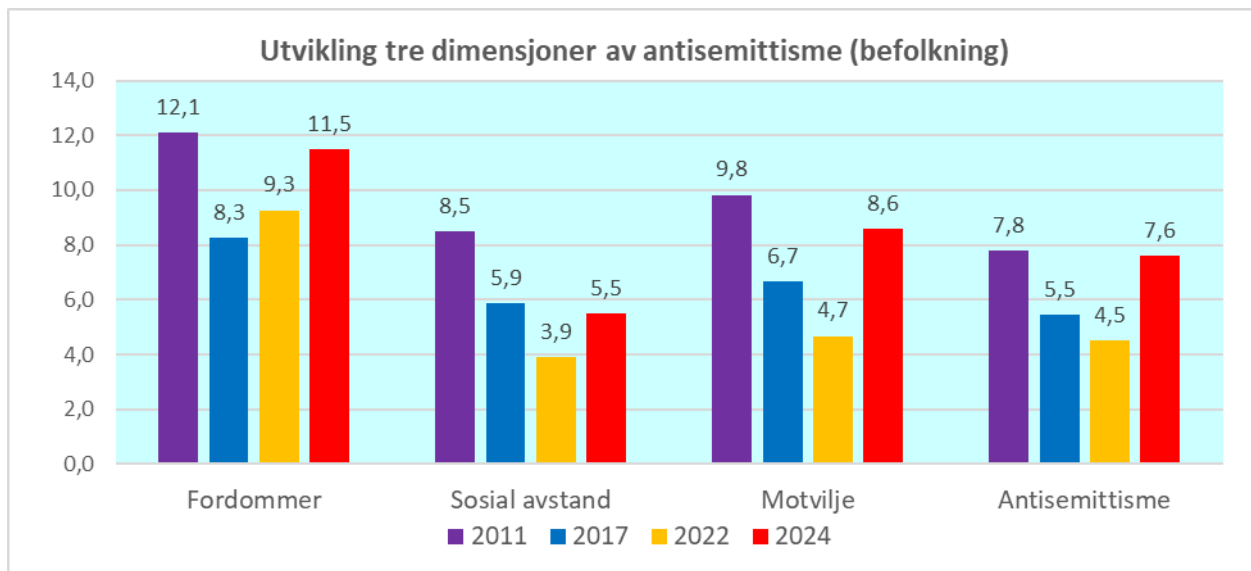
DEL 1. HOLDNINGER TIL JØDER

Resultatene viser en økning i alle tre dimensjoner av negative holdninger til jøder sammenlignet med undersøkelsen fra 2022:

- Andel med høy verdi på fordomsindeksen økte fra 9,3 % til 11,5 %
- Andel med høy verdi på indeksen for sosial avstand økte fra 3,9 % til 5,5 %
- Andel med høy verdi på motviljeindeksen økte fra 4,7 % til 8,6 %
- Andel med høy verdi på samleindeksen (høy verdi på minst to av delindeksene) økte fra 4,5 % til 7,6 %

Endringene er statistisk signifikante, det vil si neppe et resultat av tilfeldigheter i utvalgstrekningen. De markerer samtidig en endring: Mens vi fra 2011 til 2022 målte en gradvis nedgang i utbredelsen av antisemittisme, er denne utviklingen snudd i 2024.

Figur 1.

Økningen endrer ikke hovedinntrykket fra tidligere undersøkelser, nemlig at tradisjonelle antisemittiske holdninger er lite utbredt i Norge. Med «tradisjonelle antisemittiske holdninger» menes her de tre dimensjonene som er beskrevet over, og inkluderer stereotypiske forestillinger med en lang historie i Europa, sosial avstand til jøder og negative holdninger på et følelsesmessig plan (motvilje og mangel på sympati). En direkte sammenligning av utbredelse i ulike land er vanskelig grunnet ulike analysemetoder og ulikt innhold i undersøkelsene, men det generelle bildet er at Norge (fremdeles) befinner seg omtrent på samme nivå som andre land i Nordvest-Europa.

Fordomsindeksen viser at 11,5 % i befolkningen i 2024 har utpregede fordommer mot jøder, det vil si at de støtter flere tradisjonelle, stereotypiske antisemittiske forestillinger. Blant de påstandene der støtten har økt mest, er «Jøder ser på seg

selv som bedre enn andre» (støttes av 21 %) og «Jøder er blitt rike på andres bekostning» (17 %). Påstanden «Jøder har selv mye av skylden for at de er blitt forfulgt» støttes av 12 %. Se tabell 1 og 2 i vedlegget.

Det kan være flere ulike forklaringer på den registrerte økningen. En mulig tolkning er at vi ser en påvirkning fra den offentlige debatten om Israel og krigføringen i Gaza til generaliserte forestillinger om jødiske karaktertrekk og væremåte. Et eksempel er hvordan sionisme i debatten er blitt koblet til en rasistisk holdning og tro på jødisk overlegenhet, kanskje er dette noe av forklaringen på økt støtte til påstanden «jøder ser på seg selv som bedre enn andre». Selv om det ikke er mulig å vite sikkert om hva som ligger bak respondentenes svar, er det rimelig å tolke resultatene i lys av den pågående krigen og debatten om denne. Det er også en tredjedel (30 %) av respondentene som på et direkte spørsmål svarer at Israels krigføring i Gaza har gjort dem mer negativt innstilt til jøder generelt (tabell 19).

Den tydeligste endringen siden 2022 har skjedd i indeksen som måler motvilje mot jøder (8,6% i 2024 mot 4,7% i 2022). Indeksen for sosial avstand viser mindre endring (5,5 % mot 3,9 %). Se tabell 3, 4, 5 og 6 i vedlegget.

Samleindeksen for antisemittisme angir hvor stor andel av respondentene som har høy score på to eller tre av de tre delindeksene. Her viser resultatene en økning fra 4,5 til 7,6 prosent. Se tabell 7 i vedlegget.

Nye påstander

Resultatene fra noen av de nye spørsmålene (tabell 8) viser tydelig støtte til at jøder er gode norske borgere (78 %). Bare 4 prosent svarte negativt. Samtidig er det 28 % støtte til den klassiske antisemittiske forestillingen om at jøder er mer lojale mot Israel enn mot landet der de bor. 14 % støtter at jøder mangler evne til å vise sympati med andres lidelser.

Hvem har negative holdninger til jøder?

Antisemittisme er mer utbredt blant menn og personer med lav utdanning enn blant kvinner og personer med høy utdanning. Dette gjenspeiler funn fra de tidligere undersøkelsene. Antisemittisme er minst utbredt i den yngste aldersgruppen (18-29 år). Det er ingen forskjeller knyttet til alder blant øvrige respondentene.

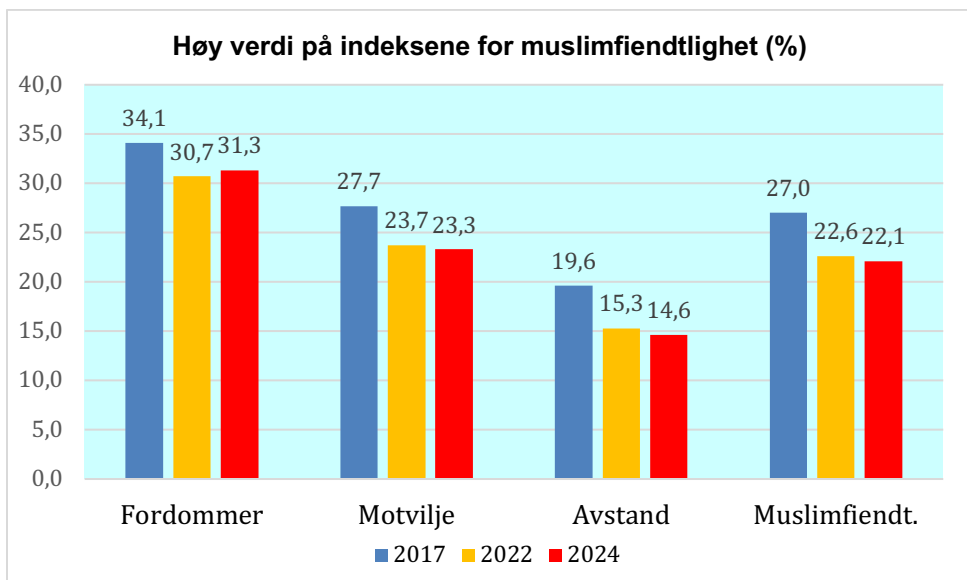
DEL 2: HOLDNINGER TIL MUSLIMER

Kartleggingen viser ingen signifikante endringer i utbredelsen av muslimfiendtlighet i befolkningen.

- Andel med høy verdi på fordomsindeksen 31,3 % (30,7 i 2022)
- Andel med høy verdi på indeksen for sosial avstand 14,6 % (15,3 % i 2022)
- Andel med høy verdi på motviljeindeksen 23,3 % (23,7 i 2022)
- Andel med høy verdi på samleindeksen (høy verdi på minst to delindekser) 22,1 % (22,6 i 2022)

Utbredelsen av negative fordommer mot muslimer var høy i 2022, og vår nye måling har ikke endret på dette bildet: 31,3 % av befolkningen har utpregede fordommer mot muslimer, det vil si at de støtter flere av de stereotypiske forestillingene som dekkes av undersøkelsen.

Figur 2

Resultatene indikerer at holdninger til muslimer i mindre grad enn holdninger til jøder påvirkes av den aktuelle situasjonen i Midtøsten, eventuelt at den pågående debatten ikke har endret etablerte syn.

En rimelig forklaring på stabiliteten er at fordommer mot muslimer er seiglivede og godt etablert. Muslimfiendtlige forestillinger refererer typisk til muslimsk tilstedeværelse i Europa, for eksempel at muslimer utgjør en terrorfare og er lite

integreringsvillige. Det er også en mulig tolkning at krigen i liten grad påvirker holdninger til muslimer fordi den, når det gjelder palestinerne, oppfattes å være en territoriell snarere enn en identitetsbasert krig.

Helt uten betydning ser krigen imidlertid ikke ut til å være, slik vi kan se der undersøkelsen direkte spør om respondentenes egen vurdering av hvorvidt holdningene deres til muslimer er påvirket: 34,7% er helt eller delvis enig i påstanden «Hamas' terrorangrep 7. oktober har gjort meg mer negativt innstilt til muslimer generelt». Andelen er imidlertid klart høyere om vi flytter spørsmålet ut av Midtøsten: 56,7 % er enige og delvis enig i påstanden: «Terror i islams navn har gjort meg mer negativt innstilt til muslimer generelt». Ulikheten i svarprosenten på de to spørsmålene styrker tolkningen om at referansen til Europa er et primært referansepunkt i fordomsuniverset mot muslimer.

De mest utbredte fordommene mot muslimer er, som i HL-senterets tidligere undersøkelser, påstanden om at muslimer utgjør en trussel mot norsk kultur (33 %), og at muslimer selv har mye av skylden for økende muslimhets (44 %). Støtten til påstanden «Muslimer er mer voldelige enn andre» skiller seg ut med en økning på 6 % (fra 26 % til 32 %). Her kan det hende vi ser en effekt av det terrorangrepet fra Hamas. Ellers er endringene ikke signifikante. Se tabell 9 og 10 i vedlegget.

Indeksen som måler motvilje viser høy score blant 23,3 % av respondentene (23,7 % i 2022). Andelen som uttrykker sosial avstand er også lik (15,3 % i 2022 sammenlignet med 14,6 % i 2024). Se tabell 11, 12, 13 og 14 i vedlegget.

Andelen som mener at muslimer er gode norske borgere er 61 %, også dette likt som i 2022.

Samleindeksen viser andelen som har det vi har definert som muslimfiendtlige holdninger, det vil si at de scorer høyt på to av de tre delindeksene. Dette resultatet er også likt som i 2022. Se tabell 15 i vedlegget.

Nye påstander

Undersøkelsen inneholdt noen nye spørsmål om holdninger til muslimer, se tabell 16. Påstanden «Muslimer er ikke helt til å stole på» ble støttet av 19,6 %, mens «Muslimer er en trussel mot Europas jøder» ble støttet av 25,8 %. Påstander om at muslimer ikke er til å stole på er en gammel trope i det antimuslimske univers («de taler med to tunger»). Påstanden om at muslimer utgjør en trussel mot jøder gjenspeiler en velkjent anklage mot muslimer i Europa. Den har særlig kobling til de deler av det politiske landskapet der jødernes sikkerhet har vært et argument i en retorikk om å begrense muslimsk tilstedeværelse. HL-senteret har i 2017 og 2022 målt relativt utbredt støtte til stereotypiske forestillinger mot jøder blant

muslimer i Norge, særlig når det gjaldt forestillinger knyttet til ideer om internasjonal og økonomisk makt. Sosial avstand til jøder var omtrent på samme nivå som befolkningen generelt.

Hvem har negative holdninger

Muslimfiendtlighet er mer utbredt blant menn og blant dem med lav utdanning enn blant kvinner og dem med høy utdanning. Når det gjelder alder, er negative holdninger til muslimer mest utbredt i den eldste gruppen, 60-89 år.

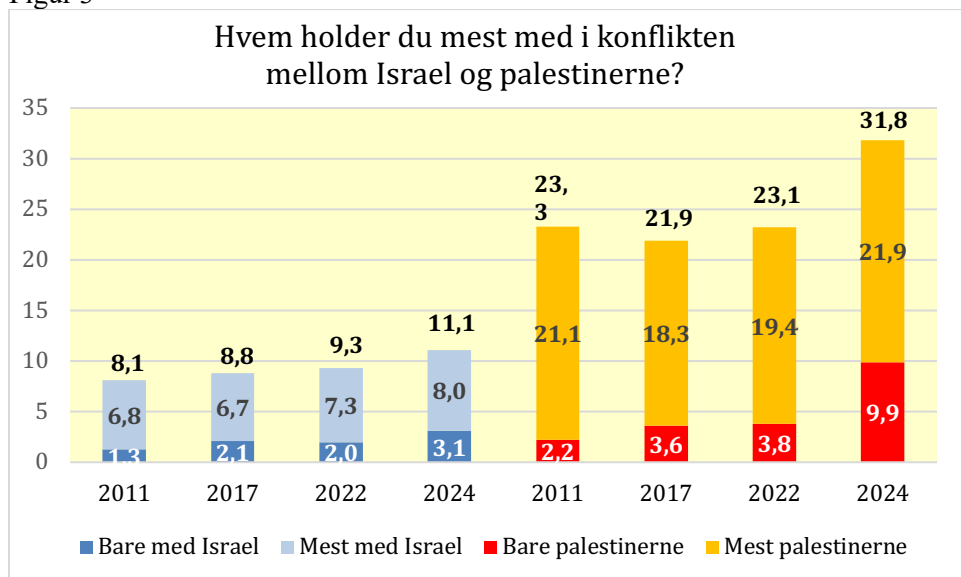
DEL 3: ISRAEL OG DEN ISRAELSK-PALESTINSKE KONFLIKTEN

Studien inkluderte også spørsmål som undersøkte syn på Israel, partene i den israelsk-palestinske konflikten og holdninger til jøder og muslimer i den forbindelse (se tabell 17, 18, 19, 20 og 21 i vedlegget). Noen av disse var nye i 2024.

Støtte til partene i den israelsk-palestinske konflikten

Som ved de tidligere undersøkelsene, spurte vi hvem respondentene «holder mest med» i konflikten mellom Israel og palestinerne (tabell 17 og figur 3). Støtten til Israel er fremdeles lav, men stabil (11 % holder mest eller bare med Israel, 9,3 % i 2022). Palestinerne får klart mer støtte enn i 2022 (32 % mot tidligere 23 %). Mange respondenter (45 %) unnlater å ta stilling til spørsmålet om støtte til partene. Dette er kanskje overraskende, men noe vi har sett i alle kartleggingene. Resultatet kan tolkes som en indikasjon på at en delvis polarisert debatt og et intenst engasjement som kommer til uttrykk i det offentlige rom, ikke nødvendigvis gjenspeiler en tilsvarende splittet befolkning. Andelen som avstår fra å ta stilling har imidlertid sunket (fra 51 % i 2022).

Figur 3

Undersøkelsen viser på ulike måter en økning i kritiske oppfatninger om Israel (se tabell 18 i vedlegget). Det gjelder blant annet synet på Israels rolle i arbeidet for fred – påstanden «Så lenge Israel eksisterer, kan det ikke bli fred» har økt støtte (fra 24 til 28 %). Tilsvarende har vi målt en nedgang i troen på at israelske ledere oppriktig *ønsker* fred (16 % i 2024 mot

21 % i 2022). Tilliten til palestinske ledes fredssøker er nå dobbelt så høy som tilliten til israelernes (og lik som i 2022, litt over 30 %).

Både i 2022 og 2024 har vi imidlertid målt sterk støtte til påstanden om at både israelere og palestinere har rett til egen stat, og en liten økning i 2024. Dette bør nok primært tolkes som støtte til *palestinsk* stat, ettersom Israel allerede eksisterer.

Den lille økningen i støtte til at Israel står fremst i kampen mot islamistisk terror reflekterer antagelig at Israels krigføring på Gaza blir relatert til Hamas' terrorangrep den 7. oktober. En relativt stor andel (28 %) mener jøder er mer lojale mot Israel enn mot landet der de bor. Dette spørsmålet var nytt i 2024, se tabell 8 i vedlegget.

En tydelig utvikling er målt i støtten til en analogi mellom Israels behandling av palestinerne og behandlingen av jødene under 2. verdenskrig (tabell 7). Over halvparten (51 %) av befolkningen sier påstanden «Israel behandler palestinerne like ille som jødene ble behandlet under 2. verdenskrig» stemmer helt eller nokså godt (økt fra 33 % i 2022). Støtten er klart høyere enn i noen av de tidligere målingene. Det er spesielt en sterk økning blant dem som svarer «stemmer helt» (fra 8 til 21 %). Se tabell 17 i vedlegget.

Det er gjort utdypende analyser for å se om respondentene som støtter påstander der det i selve formuleringen er gjort en kobling mellom Israel og israelsk politikk og jøder, oftere scorer høyt på antisemittisme. Samlet sett viser analysene et komplekst bilde. Det eksisterer en viss sammenheng mellom tradisjonelle antisemittiske holdninger og støtte til noen av disse påstandene, men bildet er sammensatt. Det gjelder ikke minst analogien mellom nazistenes behandling av jødene og Israels behandling av palestinerne.

De fleste jøder i Europa og mange forskere oppfatter lignende analogier i forbindelse med beskrivelser av Israel som uttrykk for Holocaust-forvrengning og eksempler på antisemittiske ytringer. Offer-overgriper-omsnuing er en velkjent trope fra det antisemittiske repertoaret, og kan knyttes til en tanke om at jøder selv har skylden for at de er blitt forfulgt. I tillegg kan referansen til nazismen sees som et uttrykk for «det absolutt onde» - og dermed kobles til en historisk tendens til å fremstille jøder som allierte med eller inkarnasjonen av selve det onde i verden / djevelen. I våre analyser er det imidlertid en begrenset andel av dem som støtter denne påstanden, som også scorer høyt på antisemittisme slik dette er målt. Slik sett kan støtten sees som et eksempel på at det å komme med en antisemittisk *ytring* ikke er ensbetydende med å ha antisemittiske *holdninger*.

Det pekes ofte på manglende historiekunnskap som forklaring på bruk av analogier av denne typen, men manglende kunnskap kan ikke forklare den store økningen (fra 33 % til 51 %) i støtten til påstanden i HL-senterets undersøkelse. Økningen må sannsynligvis sees i sammenheng med en Israel-kritisk opinion og massiv og kritisk mediedekning av krigen i Gaza og sivilbefolkningens lidelser. Støtten gjenspeiler i denne tolkningen først og fremst et behov for å komme med sterk kritikk av Israel og et ønske om å øke oppmerksomheten mot palestinernes situasjon. Man kan også se på den store økningen som et uttrykk for en offentlig debatt der terskelen for å komme med svært negative ytringer om Israel fremstår lavere enn før. Spesifikt er henvisninger til et pågående folkemord nå en synlig del av debatten, en utvikling som også henger sammen

med den pågående granskningen i Den internasjonale domstolen i Haag, der Israel nettopp er anklaget for folkemord mot palestinerne.

Syn på egne holdninger og påvirkning fra den israelsk-palestinske konflikten / krigen mellom Israel og Hamas

Et sett spørsmål berørte respondentenes egne syn på hvordan krigen påvirker holdningene deres (tabell 19). Som nevnt har vi målt en økning i andelen som åpent sier at israelsk politikk har gjort dem mer negativt innstilt til jøder generelt (fra 26 til 33 %). En ny, mer begrenset (eller konkret) påstand knyttet Israels krigføring i Gaza har nokså lik støtte (30 %). En noe høyere andel (35 %) svarer at Hamas' angrep 7. oktober har påvirket deres syn på muslimer negativt.

Syn på vold og trakassering av jøder og muslimer

To spørsmål dreide seg om støtte til trakassering og vold rettet mot jøder (pga. israelsk politikk) og muslimer (pga. nylige terrorangrep) (tabell 20). Resultatene viser noe lavere støtte enn i 2022, både for vold og trakassering rettet mot muslimer (8 % støtte mot 10 % i 2022) og mot jøder (6 % mot 10 % i 2022). Endringen kan knyttes til at vi i 2024 tydeligere enn før presiserte at det gjaldt jøder og muslimer i *Europa* (tidligere ble dette kun nevnt i introteksten). Når det gjelder påstanden om vold mot jøder, er det også mulig at nedgangen skyldes at trusselen mot norske jøder har vært tematisert flere ganger i mediene og at dette har skapt økt bevissthet om problemet med å koble Israels krigføring til jøder i Norge/Europa.

VEDLEGG

Tabell 1. Påstander som måler fordommer mot jøder (Prosent)

Hvor godt eller dårlig stemmer disse påstandene for deg?	Påstanden stemmer:						Nokså godt + Helt
	Ikke i det hele tatt	Nokså dårlig	Umulig å svare/ Ubesv.	Nokså godt	Helt		
Jøder ser på seg selv som bedre enn andre	2011	15,8	21,6	36,3	19,9	6,4	26,3
	2017	20,0	23,7	38,4	13,6	4,3	17,9
	2022	22,8	24,0	35,5	13,2	4,6	17,8
	2024	23,3	25,1	30,5	15,4	5,7	21,1
Jøder har alt for stor innflytelse over internasjonal økonomi	2011	17,1	24,5	37,5	16,4	4,4	20,9
	2017	19,8	26,0	41,4	9,7	3,1	12,8
	2022	25,7	20,7	39,3	10,6	3,7	14,3
	2024	27,8	24,6	31,1	11,6	4,8	16,4
Verdens jøder arbeider i det skjulte for å fremme jødiske interesser	2011	17,4	20,7	42,9	15,2	3,9	19,0
	2017	20,9	21,2	44,8	9,6	3,5	13,1
	2022	25,7	19,6	41	10,9	2,9	13,8
	2024	28,5	20,6	36,8	10,4	3,8	14,2
Jøder har alltid skapt problemer i landet der de bor	2011	27,2	30,3	27,9	11,2	3,4	14,6
	2017	31,0	31,2	29,4	6,0	2,3	8,3
	2022	37,9	27,3	25,2	7,5	2,1	9,6
	2024	35,3	27,5	25,1	9,4	2,6	12,0
Jøder har blitt rike på andres bekostning	2011	22,2	28,1	35,1	11,8	2,8	14,6
	2017	23,1	28,6	36,7	9,0	2,6	11,6
	2022	28,7	24,6	34,7	8,5	3,5	11,9
	2024	26,7	26,0	30,7	13,0	3,7	16,7
Jøder har selv mye av skylden for at de er blitt forfulgt	2011	38,6	27,1	21,7	10,3	2,3	12,6
	2017	39,4	30,5	22,0	6,4	1,7	8,2
	2022	44,5	25,4	22,1	6,1	1,9	8,0
	2024	41,2	26,9	20,0	8,9	2,9	11,8
Indekspoeng		0	0	0	1	2	

Tabell 2. Indeks for fordommer mot jøder (Prosent)

Indeks for fordommer	Indeksskåre					Høy: 4-12
	0	1-3	4-6	7-9	10-12	
2011	55,0	32,9	7,4	3,3	1,3	12,1
2017	69,2	22,5	5,0	1,9	1,4	8,3
2022	69,2	21,6	5,7	2,2	1,3	9,3
2024	65,5	22,9	6,7	3,2	1,6	11,5

Tabell 3. Motvilje mot og sympati for jøder (Prosent)

	Påstanden stemmer:
--	--------------------

Hvor godt eller dårlig stemmer påstanden for deg:		Ikke i det hele tatt	Nokså dårlig	Umulig å svare / Ubesv.	Nokså godt	Helt	Nokså godt + Helt
Jeg føler en viss motvilje mot jøder	2011	43,4	33,9	11,5	9,5	1,7	11,2
	2017	48,5	32,7	11,3	5,9	1,6	7,5
	2022	55,0	27,7	10,9	5,1	1,2	6,3
	2024	49,2	29,4	10,9	8,5	2,0	10,5
Jeg føler en egen sympati for jøder	2011	21,3	31,7	20,3	20,8	5,9	26,7
	2017	22,0	27,6	23,2	20,8	6,3	27,1
	2022	17,5	25,5	23,7	25,5	7,7	33,2
	2024	16,1	24,9	24,1	25,9	9,0	34,9
Indeks-poeng for motvilje		0	0	0	1	2	

Tabell 4. Indeks for motvilje mot jøder (Prosent)

Indeks for motvilje	Indeksskåre			Høy: 1-2
	0	1	2	
2011	90,2	8,4	1,5	9,8
2017	93,3	5,2	1,5	6,7
2022	95,3	3,9	0,8	4,7
2024	91,4	7,0	1,6	8,6

* Svar "stemmer helt"/"nokså godt" for føler egen sympati: skåre 0

Tabell 5. Ønske om sosial avstand til jøder (Prosent)

I hvilken grad ville du like eller mislike at...		Like det	Ikke ha noe spesielt imot det	Vet ikke / Ubesv.	Mislike det litt	Mislike det sterkt	Mislike det litt + sterkt
Jøder ble naboene dine	2011	13,6	73,0	2,9	7,4	3,2	10,6
	2017	13,6	75,4	4,0	5,3	1,7	7,0
	2022	16,5	73,7	4,0	4,6	1,2	5,8
	2024	16,1	72,7	3,8	5,6	1,8	7,4
Jøder ble bragt inn i vennekretsen din	2011	13,9	72,8	3,4	6,4	3,4	9,8
	2007	17,9	70,5	4,6	5,0	2,0	7,0
	2022	19,8	69,5	5,6	4,0	1,1	5,1
	2024	20,2	69,1	4,3	4,3	2,1	6,4
Indeks-poeng		0	0	0	1	2	

Tabell 6. Indeks for sosial avstand til jøder (Prosent)

Indeks for sosial avstand	Indeksskåre					Høy: 2-4
	0	1	2	3	4	

2011	88,0	3,5	5,0	0,6	2,9	8,5
2017	91,6	2,5	4,0	0,3	1,6	5,9
2022	92,9	3,2	2,5	0,5	0,9	3,9
2024	91,2	3,4	3,5	0,4	1,6	5,5

Tabell 7. Samleindeks for antisemittisme basert på de tre delindeksene (Prosent)

Samleindeks for antisemittisme	Antall høye verdier på delindeksene				Høy: 2-3
	0	1	2	3	
2011	79,8	12,4	5,3	2,4	7,8
2017	86,7	7,9	3,4	2,1	5,5
2022	88,1	7,4	3,1	1,4	4,5
2024	84,4	8,0	5,3	2,4	7,6

Tabell 8. Nye påstander om jøder i 2024 (Prosent)

Hvor godt eller dårlig stemmer påstandene for deg?	Stemmer ikke i det hele tatt	Stemmer nokså dårlig	Umulig å svare / Ubesvart	Stemmer nokså godt	Stemmer helt	Sum	Helt + nokså godt
Jøder er gode norske borgere	1,5	2,6	17,6	39,6	38,7	100	78,3
Jøder mangler evne til å vise sympati med andres lidelser	35,6	24,7	25,2	11,2	3,2	100	14,4
Jøder er mer lojale mot Israel enn mot landet der de bor	5,5	14,4	52,2	20,9	7,1	100	28,0

Tabell 9. Påstander som måler fordommer mot muslimer (Prosent)

Hvor godt eller dårlig stemmer påstandene for deg?		Påstanden stemmer:					Nokså godt + Helt
		Ikke i det hele tatt	Nokså dårlig	Umulig å svare/ Ubesv.	Nokså godt	Helt	
	2017	10,8	22,6	19,2	30,9	16,5	47,4

Muslimer har selv mye av skylden for økende muslimhets	2022	13,3	25,3	17,2	30,1	14,0	44,1
	2024	14,7	24,4	16,2	31,2	13,5	44,7
Muslimer ser på seg selv som moralsk overlegne andre	2017	9,7	16,6	28,6	27,6	17,5	45,1
	2022	11,5	20,4	31,5	21,7	15,0	36,6
	2024	14,9	21,6	25,3	26,1	12,1	38,2
Muslimer utgjør en trussel mot norsk kultur	2017	15,8	30,0	14,8	24,5	14,8	39,4
	2022	21,3	32,1	13,6	21,1	11,9	33,0
	2024	23,6	29,7	12,4	21,9	12,4	34,3
Muslimer passer ikke inn i et moderne vestlig samfunn	2017	14,4	31,8	17,4	23,2	13,2	36,4
	2022	18,3	31,5	17,2	22,8	10,2	33,0
	2024	21,0	30,1	15,0	22,3	11,6	33,9
Muslimer ønsker å ta over Europa	2017	20,1	23,0	26,5	16,6	13,7	30,3
	2022	26,6	23,1	25,6	15,1	9,5	24,7
	2024	29,7	21,5	23,4	15,3	10,0	25,3
Muslimer er mer voldelige enn andre	2017	18,0	27,5	25,6	19,1	9,9	28,9
	2022	22,2	27,5	24,9	15,9	9,6	25,6
	2024	24,0	24,3	19,5	21,6	10,6	32,2
Indekspoeng		0	0	0	1	2	

Tabell 10. Indeks for fordommer mot muslimer (Prosent)

Indeks for fordommer	Indeksskåre					Høy:
	0	1-3	4-6	7-9	10-12	4-12
2017	37,1	28,8	14,8	9,7	9,7	34,1
2022	43,5	25,8	15,7	7,9	7,0	30,7
2024	40,3	28,4	16,0	7,1	8,2	31,3

Tabell 11. Motvilje mot og sympati for muslimer (Prosent)

Hvor godt eller dårlig stemmer påstanden for deg:		Ikke i det hele tatt		Umulig å svare/ Ubesv.		Nokså godt + Helt	
		Nokså dårlig	Helt	Nokså godt	Helt	Nokså godt + Helt	
Jeg føler en viss motvilje mot muslimer	2017	23,1	32,9	13,5	22,5	7,9	30,4
	2022	25,6	35,4	12,6	20,5	5,9	26,4
	2024	29,6	32,7	12,0	20,7	4,9	25,6
Jeg føler en egen sympati for muslimer	2017	32,3	32,9	20,4	11,8	2,6	14,4
	2022	30,8	32,7	20,8	13,5	2,2	15,7
	2024	28,1	30,8	24,0	14,8	2,4	17,2

Indeks-poeng for motvilje	0	0	0	1	2	
---------------------------	---	---	---	---	---	--

Tabell 12. Indeks for motvilje mot muslimer (Prosent)

Indeks for motvilje	Indeksskåre			Høy:
	0	1	2	1--2
2017	72,3	20,4	7,3	27,7
2022	76,3	18,2	5,5	23,7
2024	76,7	18,9	4,4	23,3

* Svar "stemmer helt"/"nokså godt" for føler egen sympati: skåre 0

Tabell 13. Ønske om sosial avstand til muslimer (Prosent)

I hvilken grad ville du like eller mislike at...		Like det	Ikke ha noe spesielt imot det	Vet ikke / IS	Mislike det litt	Mislike det sterkt	Mislike det litt + sterkt
Muslimer ble naboene dine	2011	6,8	62,6	2,7	15,3	12,6	27,8
	2017	8,1	61,1	4,9	15,1	10,9	26,0
	2022	9,1	63,1	5,4	14,7	7,7	22,3
	2024	9,6	64,7	3,5	16,5	5,8	22,3
Muslimer ble bragt inn i vennekretsen din	2011	9,5	62,7	3,4	12,8	11,7	24,5
	2017	13,4	59,8	5,9	11,5	9,4	21,0
	2022	14,8	61,6	7,5	9,4	6,8	16,2
	2024	15,1	64,5	4,4	11,2	4,9	16,1
Indeks-poeng		0	0	0	1	2	

Tabell 14. Indeks for ønske om sosial avstand til muslimer (Prosent)

Indeks for sosial avstand	Indeksskåre					Høy:
	0	1	2	3	4	2--4
2017	72,2	8,2	9,1	2,1	8,4	19,6
2022	76,3	8,4	7,6	2,2	5,5	15,3
2024	75,3	10,1	8,9	1,9	3,8	14,6

Tabell 15. Samleindeks for muslimfiendtlighet basert på de tre delindeksene (Prosent)

Samleindeks	Antall høye verdier på delindeksene	Høy:
-------------	-------------------------------------	------

for muslimfiendt.	0	1	2	3	2--3
2017	59,2	13,8	13,4	13,6	27,0
2022	62,8	14,1	12,2	10,9	22,6
2024	63,2	14,7	11,8	10,3	22,1

Tabell 16. Nye påstander om muslimer

	Stemmer ikke i det hele tatt (1)	Stemmer nokså dårlig (2)	Stemmer nokså godt (3)	Stemmer helt (4)	Umulig å svare (5)	Helt + nokså godt
Muslimer er gode norske borgere.	4,3	14,3	42,1	18,8	20,5	60,9
Muslimer er ikke helt til å stole på.	27,7	30,8	14	5,6	21,8	19,6
Muslimer er en trussel mot Europas jøder.	20,4	21,7	15,8	8	34	23,8

Tabell 17. Folk har ulike oppfatninger av konflikten mellom Israel og palestinerne. Hvem holder du mest med? (Prosent)

	Hvem holder du mest med i konflikten mellom Israel og palestinerne?									
	Bare Israel	Mest Israel	Litt Israel	Ingen av partene	Um. å svare /Ubesv.	Litt palestinerne	Mest palestinerne	Bare palestinerne	Bare+ mest Isr.	Bare+ mest pal.
2011	1,3	6,8	4,7	30,3	20,8	12,7	21,1	2,2	8,1	23,3
2017	2,1	6,7	4,5	31,9	22,3	10,5	18,3	3,6	8,8	21,9
2022	2,0	7,3	4,6	30,9	20,0	12,1	19,4	3,8	9,3	23,1
2024	3,1	8,0	4,5	28,8	16,4	7,4	21,9	9,9	11,1	31,8

Tabell 18. Oppfatninger om den israelsk-palestinske konflikten (Prosent)

Hvor godt eller dårlig stemmer disse påstandene om midtøstenkonflikten for deg?		Stemmer ikke i det hele tatt	Stemmer nokså dårlig	Umulig å svare / Ubesv.	Stemmer nokså godt	Stemmer helt	Sum	Nokså godt + Helt
Israels ledere ønsker oppriktig å få til en løsning på konflikten	2011	12,9	32,1	34,2	16,6	4,2	100	20,9
	2017	10,0	31,2	37,0	17,8	4,1	100	21,9
	2022	10,4	29,5	38,8	16,5	4,7	100	21,3
	2024	24,2	33	26,6	11,6	4,5	100	16,1
Israel står i første rekke i kampen mot islamistisk terrorisme	2011	12,4	20,4	46,9	15,9	4,4	100	20,3
	2017	8,0	20,9	51,9	14,7	4,5	100	19,2
	2022	7,4	18,1	52,7	16,1	5,7	100	21,8
	2024	12,1	19,2	43,4	17,7	7,6	100	25,3
Så lenge staten Israel finnes, kan det ikke bli fred	2011	24,9	23,7	35,6	11,7	4,1	100	15,8
	2017	13,2	20,9	45,6	15,8	4,6	100	20,4

	2022	14,5	19,1	42,4	16,8	7,1	100	24,0
	2024	17,5	17,2	37,7	19,3	8,2	100	27,5
Israel behandler palestinerne like ille som jødene ble behandlet under 2.verdenskrig	2011	11,5	21,0	29,4	29,1	9,0	100	38,1
	2017	9,9	20,5	37,3	25,4	6,9	100	32,2
	2022	12,6	19,8	34,8	24,9	7,9	100	32,8
	2024	11,2	14,0	24,4	29,8	20,6	100	50,5
Både israelere og palestinere har rett til en egen stat	2011	2,5	3,7	17,4	27,8	48,6	100	76,4
	2017	2,2	4,4	23	30,9	39,5	100	70,3
	2022	2,1	4,1	23,8	31,0	38,9	100	69,9
	2024	3,1	5,8	18,8	27,0	45,3	100	72,3
Palestinernes ledere ønsker oppriktig å få til en løsning på konflikten	2011	6,1	21,8	34,4	31,6	6,2	100	37,7
	2017	7,2	19,2	40,4	28,1	5,0	100	33,1
	2022	6,8	19,1	41,7	25,9	6,6	100	32,4
	2024	11,5	23,1	34,5	24,5	6,3	100	30,8

Tabell 19. Oppfatninger om påvirkning på egne holdninger i 2024 (Prosent)

Hvor godt eller dårlig stemmer påstanden for deg?	Stemmer ikke i det hele tatt	Stemmer nokså dårlig	Umulig å svare/ Ubesv.	Stemmer nokså godt	Stemmer helt	Sum	Helt + nokså godt
Terror i islams navn har gjort meg mer negativt innstilt til muslimer generelt	11,4	20,2	11,8	35,1	21,6	100	56,7
Israelsk politikk har gjort meg mer negativt innstilt til jøder generelt	21,8	28,5	16,9	24,0	8,8	100	32,8
Hamas` terrorangrep 7. oktober i fjor har gjort meg mer negativt innstilt til muslimer generelt	20,3	27,1	17,9	22,1	12,6	100	34,7
Israels krigføring i Gaza har gjort meg mer negativt innstilt til jøder generelt	22,1	31,1	17,3	20,6	8,9	100	29,5

Tabell 20. Syn på vold og trakassering rettet mot jøder og muslimer (Prosent) *

Hvor godt eller dårlig stemmer disse påstandene for deg?		Stemmer ikke i det hele tatt	Stemmer nokså dårlig	Umulig å svare / Ubesv.	Stemmer nokså godt	Stemmer helt	Sum	Helt + Nokså godt
Når en tenker på hvordan Israel behandler palestinerne, kan trakassering og vold rettet mot jøder [i Europa] forsvares.	2017	39,7	23,3	25,3	9,7	2,0	100	11,7
	2022	41,4	22,4	26,3	7,5	2,4	100	9,9
	2024	62,4	13,9	17,8	4,6	1,4	100	[6,0]

Med tanke på nylige terrorangrep, kan trakassering og vold rettet mot muslimer [i Europa] forsvares. (2)	2017	46,5	25,7	17,8	7,3	2,8	100	10,1
	2022	49,7	21,6	18,6	7,6	2,6	100	10,2
	2024	60,6	14,5	16,9	5,4	2,6	100	[8,0]

*Resultatene fra 2024 kan ikke sammenlignes direkte med dem fra 2022 fordi formuleringen er annerledes. I 2022 var referansen til Europa kun i introduksjonsteksten, mens den var lagt inn i selve påstanden i 2024.

Tabell 21. Konspirasjonstenkning og syn på Hamas' terrorangrep

	Stemmer ikke i det hele tatt (1)	Stemmer nokså dårlig (2)	Stemmer nokså godt (3)	Stemmer helt (4)	2022	Umulig å svare (5)	Helt + nokså godt
Hendelser som tilsynelatende ikke har noe med hverandre å gjøre, er ofte et resultat av hemmelige aktiviteter.	10,6	11,8	19	3,2	15,2	55,4	22,2
Israel lot Hamas' terrorangrep 7. oktober i fjor skje for å ha en anledning til å gå til krig mot Gaza.	21,9	13	10,3	3,8	-	51,0	14,1